

een zekere mate van stabiliteit zou komen voor de gemeenschappelijke belangen van onze vereenigingen, zooals wedstrijd, prijsvraag en meer andere, waarmee we kunnen beginnen, als de tijd daar is. We moeten leven en belangstelling in de bond brengen, het moet geen »dooie boel« worden. Want vaak is het toch zoo, als een keer een of andere vereeniging of bond gevormd is, dan is er in begin wat belangstelling voor, maar allengs begint dat te ver-slappen. Laten we daarvoor zorgen, dat het zoover niet zal komen. We zullen vereend opkomen voor natuurbescherming in het algemeen, en vooral zorgen om onze medejongeren de natuur te leeren ingaan.

We moeten alle onze flora en fauna van onze omgevingen leeren kennen en er is in ons kleine landje eigenlijk nog maar zoo weinig bekend van de nat. hist. gesteldheid, dat er heel wat goed en heerlijk werk voor de jongeren te verrichten is.

Laten de vereenigingen nu van zich doen hooren, laten ze alle hun meening over 't een of 't ander zeggen, eerst dan komen we tot het gewenschte doel. Komt eens met een of ander frisch plan voor dag, wat ons alle kan bezighouden op een aangename en onderhoudende manier. Er is nog zooveel op dit gebied te doen; overal moet het natuurleven eerst meer aangewakkerd worden. Wat zijn we b.v. in dit opzicht met Duitschland ten achter, van Amerika zal ik heelemáál maar niet spreken. Nederland komt altijd zoo'n beetje achteraan in zulke dingen. Laten we dus beginnen met Jong Nederland de oogen te leeren opengaan.

Daar hebben we b.v. onze Padvinders, die altijd kampeeren, en er zijn toch maar weinigen die op het natuurleven in hun kampeerterein letten. Zoo iets moet toch anders zijn, het staat immers in hun Reglement. En er zijn zoovele andere Jeugdvereenigingen meer, de Gymnasiasten- en de H. B. S.-ersbond, om er maar twee te noemen. O, zoo weinig getuigt hun clubleven nog van het besef, dat de natuursport het heerlijkste genot is, wat er bestaat. Zeer zeker, ze doen heel veel aan sport en aan opgewekt clubleven, maar onbekend is toch het ideaal van de Engelsche sportslui, n.l. te zijn: »naturalist and sportsmen«.

Komt dus met iets nieuws, schrijf eens, hoe het met je vereeniging staat, over je wijze van werken, en over nog zooveel dingen meer.

Dat onze bond krachtig en sterk moge worden!

Groningen.

Haarlem.

F. KOSTER.

A. F. DE SAVORNIN LOHMAN.

ALS HET WINTER IS....

ET is Zondagmorgen. Scherp waaide de Z. O. wind over de vlakte van de Peizermade, ten Z. W. van Groningen gelegen, wild heen en weer zwiepend de enkele boomen en struiken die er voorkomen. Triestig zag het dezen morgen, overal water, nóg verder dan het oog reikte. Alleen de Peizerweg teekende zich door zijn boomenrij scherp af tegen het zoo schijnbaar doodsche landschap. . .

Grijs was de lucht, de wolken joegen in snelle vaart Westvaarts, wolken, die je deden denken: „er komt sneeuw.“ En de wind, als een echte vorstwind, streek over de watervlakte en deed ze bedekken met een laagje ijs, nu nog te zwak om een mensch te dragen. Alléén enkele plekken bleven open en daar klotsten de golven tegen den gerafelden rand van het ijs. Telkens spatte het water er over heen, de druppels bevroren dadelijk weer; zoodat de grenslijnen zich grillig aan ons voordeden. Elders was de watervlakte, nog zóó groot, dat de golven schuimkoppen deden ontstaan tegen het ijs, ons herinnerend aan de golven, die met opkomenden vloed stuk breken tegen de kwelders van het Groninger Wad en als toonbeeld van hun kracht witte, bruisende schuimkoppen tegen de grijze kleimassa achterlaten.

De Peizermade was wéér voor de zooveelste maal overstroomd en altijd, geregeld door, zien

we hier 's winters water en de boeren klagen. Maar als het weer zomer is en in de weiden de grutto's, tureluurs en kieviten dartelen en de wulp zijn heerlijk-volle fluittonen over de velden laten gaan, dan denkt de boer alléén aan dát zomersche landschap.

Als de kemphanen allang hun broedplaatsen weer verlaten hebben en in den herfst de velden blauw zien van den blauwen knoop, dan is het landschap, dat de boer trotsch doet zijn, bijna verdwenen.

En 't is weer winter.... Met z'n intocht zijn de velden weer overstroomd, en de boer klaagt. En dat blijft zoo zeker nog wel langen tijd doorduren, het is regel geworden.

En met de verwisseling van land in water komt er ook verandering in de vogelbevolking, terwijl 's zomers de lucht vervuld is van het geroep der weidevogels, 's winters, als de Made één uitgestrekt meer is, zijn het de grootte bewoners die hier een toevlucht en een voedselplaats zoeken voor den winter.

Dan behoort alles aan de zwanen, ganzen en eenden en even groot — neen, véél grooter — is nu het vogelaantal van de Peizermade.

En op dezen Zondagmorgen wilden we ze zien, de wintergasten van deze vlakte. We gingen over den polderdijk, die al dit water moet tegenhouden, want anders....

Toch is hij niet stevig, telkens vragen we ons af: „hoe houdt hij het uit”. En den geheelen morgen bleven we op den dijk en de felle Z. O. wind deed onze ooren tintelen van kou. Toen waren we aangeland bij de vogels. We hadden ze alméér gezien al meerdere vluchten verschenen en verdwenen voor onze oogen, maar nu zagen we toch eens „recht”. En we vergaten de kou en den Z. O. wind en we renden over den dijk, elk oogenblik gevaar loopend in het water te tuimelen, want de dijk was hobbelig, glad en smal.

Eenige watermolens draaiden rustig hun schoepenwielen rond, die zich met ieder rukwind luider deden hooren. Die enkele watermolens, die moesten waken voor het omliggende land, stug en stroef voldeden aan hun plicht en eenzaam stonden ze aan de vlakte; ze kenden het gezicht, dat de vlakte ze bood, door en door en ze wenden er aan.

Ook des nachts werkten ze door en de boeren hadden al hun hoop op de watermolens gevestigd. Enkele boerderijen stonden echter al rondom in het water....

Overal zagen we de ganzen; nu en dan opvliegend, maar veel geluid gáven ze niet. De wind was te koud en meer en meer bedekte zich het water met ijs, zoodat hun gebied voortdurend kleiner werd.

In een lange linie stonden ze geschaard, zich eenige honderden Meters ver uitstrekkende en de eenden stonden er tusschen en zochten bescherming en beschutting bij hun forskere medevlaktebewoners. Plotseling vlogen ze alle op, door een voor ons onverklaarbare oorzaak, en overal vleugelgewiek en lawaai. Door al dat gewriemel van vogellichamen vielen ons eensklaps een zevental wilde zwanen op, die statig en deftig kwamen aanvliegen, fel stak de zwarte bek af tegen het witte lijf, als een dreigende speerpunt. Ze vlogen op verren afstand van de wilde ganzen en eenden rond, dáármee lieten ze zich niet in en eindelijk streken ze héél ver weer neer, nog even zagen we ze flikkeren tegen de grijze lucht, ze waren verdwenen.

Nog niet waren de ganzen en eenden tot rust gekomen, nóg vlogen ze in troepjes rond, luid schreeuwend. Weldra zaten ze echter alle weer aan de rand van het open water en we zagen lichamen, forsche, zwarte silhouetten tégen den grijzen hemel. En zij wachtten onbeweeglijk....

En we dachten aan de mantelmeeuwen, die ook zoo, lang, héél lang, onbeweeglijk kunnen staan op de slikken van de Wadden, zich niet inlatend met de andere Waddenvogels, scholcksters, wulpen, plevieren en alles wat daar loópt en voedsel zoekt in de Augustusmaand.

Wel eenige duizenden ganzen hielden zich daar op, ze stonden alle weer in een rij geschaard, echter, aldoor gingen en kwamen er troepjes. We konden de oogen er bijna niet afwenden....

Ook de meeuwen, die waren druk in de weer nu eens zeilend voor den Z. O. wind, dan weer met moeite, min of meer zig-zag vliegend, recht in den wind. Nu en dan riepen ze, de zilvermeeuwen, en raakten even het water en de kobben deden niet voor hen onder.

En echt passend bij de koude grijze lucht en die eenzame vlakte, vlogen af en aan de kraaien, zwarte en bonte, en gingen soms brutaal-driest vlak bij de ganzen zitten.

Dát is het vogelleven bij die watervlakte in den winter. We waren meer als voldaan, we hadden voor den zooveelsten keer genoten als weinig andere, die stil, bang voor kou en wind, bij de kachel blijven.

En de Groningers ze weten van al dit vogelleven niets. Wél weten ze, dat het overstromd is, maar van dát, wat ons natuurliefhebbers zoo interesseert en genot verschaft, hebben ze niet het flauwste besef.

Alléén deden ons eenige geweerpatronen vermoeden, dat er tóch nog wel eenige belangstelling voor bestond.

En menige gans zal wel Kerstgans geworden zijn....

OVER HET NUT DER VOGELS.

A. Wetmore. Birds of Porto Rico. United States Department of Agriculture. Bulletin No. 326.¹⁾

ET is helaas waar, dat de mensch zich in zijne handelingen meer door eigenbelang dan door ethische factoren laat leiden. Ware dit laatste het geval, dan zou de meest krachtadige vogelbescherming reeds lang een voldongen feit zijn. De eenige manier om hiertoe te geraken is dus, aan te toonen, dat eene rijke vogelwereld voor den mensch van groot oeconomisch belang is. Bovenstaand rapport bevat prachtige mededeelingen over het nut der vogels voor den landbouw en toont aan, hoe dringend noodig het is, dat in alle landen krachtige maatregelen tegen het uitroeien der vogels worden genomen.

De plantages op het eiland Porto Rico hebben ontzaglijk te lijden van groote insectenplagen. De eigenaren hebben dit ten laatste, en terecht, in verband gebracht met de vervolgingen, waaraan de vogels blootstaan. »De bevolking der landelijke districten, onbekend met de diensten, die de vogels bewijzen, plunderen de nesten en dooden de jongen, zonder noodzaak, of om ze als voedsel te gebruiken. Sommige soorten, die van groote oeconomische beteekenis zijn, worden als jachtwild beschouwd en gedood zonder rekening te houden met het jaargetijde en hunne waarde als insectenverdelgers.« Den aanleg van tuinen en het daarmee gepaard gaande verdwijnen van bosschen heeft mede vele vogelsoorten doen verdwijnen en in aantal verminderen. Op verzoek van de *Board of Commissioners of Agriculture* stelde de Amerikaansche *Biological Survey* een grondig onderzoek in. Niet minder dan 2200 vogelmagen, verzameld over het geheele eiland en gedurende alle jaargetijden werden daartoe door Mr. A. Wetmore onderzocht. De uitkomsten (die eigenlijk even goed betrekking hebben op de Nederlandsche koloniën in West-Indië) zijn dus volkomen betrouwbaar en hoogst belangrijk.

Niettegenstaande de suikerriet-velden geen nestgelegenheid bieden, treft men er veel vogels aan, die er hun voedsel, in den vorm van schadelijke insecten, komen zoeken, vooral tijdens het ploegen. Het maagonderzoek, maar ook waarneming, heeft geleerd, dat „geen vogel het riet in cenig opzicht schade doet en de soorten, die niet onmiddellijk nuttig zijn, richten geen nadeel aan.“ Vooral in den broedtijd, wanneer de vogels af- en aanvliegen om voedsel voor de jongen te halen, worden vele insecten buitgemaakt.

De koffie-plantages zijn een waar „eldorado“ voor de vogels, daar deze cultures meestentijds aan haar lot overgelaten kunnen worden. Behalve vele insecten, vinden de vogels er talloze wilde zaden en bessen. Men beweerde wel, dat de vogels zich aan de rijpende

¹⁾ Ook verschenen als Bulletin No. 45 van het Insular Experiment Station te Rio Piedras (Porto Rico).